

Põhiseaduskomisjon

2023/2085(INI)

9.10.2023

RAPORTI PROJEKT

ELi kodakondsust käsitlevate aluslepingu sätete rakendamise kohta
(2023/2085(INI))

Põhiseaduskomisjon

Raportöör: Maite Pagazaurtundúa

SISUKORD

	lk
SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE.....	3
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	5

SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE

ELi kodakondsus on olnud osa Euroopa projektist juba üle kolmekümne aasta. Loomise ajal oli see omaette teetähis, olles ainulaadne tingimus, mis eristas ja eristab jätkuvalt Euroopa Liitu teistest poliitilistest reaalsustest.

Kolm aastat on möödunud sellest, kui Euroopa Parlament võttis vastu oma viimase aruande ELi kodakondsust käsitlevate aluslepingute sätete kohaldamise kohta; need on kolm aastat, mis tunduvad justkui kolm aastakümnet, sest oleme kogenud sügavaid muutusi ja erakordseid asjaolusid, sealhulgas sissetungi Ukrainasse ja COVID-19 pandeemiat.

Euroopa tuleviku konverentsi järeldustes rõhutati ELi kodakondsuse tugevdamise tähtsust ja mainiti ELi kodakondsuse põhikirja väljatöötamist kui võimalust luua tugevam side kodanike ja liidu vahel. Enne aasta lõppu avaldab komisjon 2023. aasta aruande ELi kodakondsuse kohta, mis peaks sisaldama uusi algatusi, mille eesmärk on ELi kodakondsuse tugevdamine, sealhulgas põhikirja väljatöötamine.

See raport on õigeaegne ja vajalik. Euroopa Liit peab oma reeglistikku sisse viima muudatusi, et liikuda edasi ning reageerida geopoliitiliselt ebastabiilses maailmas sündmustele tõhusalt ja kiiresti. Euroopa Parlament on nõudnud konventsiooni vastuvõtmist ja aluslepingute läbivaatamist, kuid isegi praegu tuleb jätkata tööd ELi kodakondsuse tugevdamiseks, tugevdades sellega ka liitu.

Tehnoloogilise revolutsiooniga on igast kodanikust saanud liidu tugisammas, s.o ühtekuuluvuse ja meie aja probleemidega toimetuleku oluline tugisammas; ning kuna kodakondsus on Euroopa projekti keskmes ja peegeldab ühist demokraatlikku identiteeti, on vaja kasutada ära selle täielikku potentsiaali, et ületada raskused ning jätkata võimaluste loomist vabaduse ja võrdsuse tähenduses külluslikuks ja väärtuslikuks tulevikuks.

Me peame teavitama kodanikke nende õigustest ning lisaks õiguste rakendamise tagamisele peame õigusi ka ajakohastama, pidades uute õiguste loomisel silmas majanduslikku, sotsiaalset ja digitaalset revolutsiooni, mida me praegu läbi elame. Selle saavutamiseks on kasulik keskenduda kõigele sellele, mis meid ühendab, ning töötada välja ELi kodakondsuse põhikiri, mis tooks selgust ja teadmisi.

Me peame tegelema negatiivsete tagajärgedega, mis tulenevad ELi kodakondsust käsitlevate Euroopa õigusaktide killustatusest ja erisugusest kohaldamisest liikmesriikides, ning kõigi ebavõrdsuse ja diskrimineerimise vormidega, mis tekivad kodakondsusõiguste kasutamisel (eriti puudega või tõrjutuse ohus olevate inimeste puhul), ning kõrvaldama takistused ja vanad või uued lüngad – nii digitaalsed kui ka mittedigitaalsed – ELi kodakondsuse kasutamisel.

On aeg edendada osalemist, et kodanikud saaksid tõhusalt panustada liidu tegevuskava arendamisse, tugevdades samal ajal esindusdemokraatiat ja ELi institutsioonide legitiimsust.

Käesolev raport kajastab seda lähenemisviisi, keskendudes mitte ainult aluslepingute ja ELi kodakondsust käsitlevate õigusaktide kohaldamisega seotud probleemide analüüsimisele, vaid ka ELi kodakondsuse tulevikule, konkreetsete ettepanekute sõnastamisele kodakondsuse tugevdamiseks ning soovitude esitamisele Euroopa institutsioonidele ja liikmesriikidele, et

tagada samas suunas liikumine, ning eelkõige komisjonile, et ta saaks selle lisada oma eelseisvasse, 2023. aasta ELi kodakondsust käsitlevasse aruandesse.

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi kodakondsust käsitlevate aluslepingu sätete rakendamise kohta (2023/2085(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikleid 2, 3, 6, 9, 10, 11, 12, 21 ja 23,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 15, 20, 21, 22, 24, 26, 45, 46, 47, 48, 153 ja 165,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil ning millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1612/68 ja tunnistatakse kehtetuks direktiivid 64/221/EMÜ, 68/360/EMÜ, 72/194/EMÜ, 73/148/EMÜ, 75/34/EMÜ, 75/35/EMÜ, 90/364/EMÜ, 90/365/EMÜ ja 93/96/EMÜ¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/692, millega luuakse kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programm ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1381/2013 ning nõukogu määrus (EL) nr 390/2014²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määrust (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires³,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/1149, millega asutatakse Euroopa Tõõjõuamet, muudetakse määrusi (EÜ) nr 883/2004, (EL) nr 492/2011 ja (EL) 2016/589 ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2016/344⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. juuni 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/957, millega muudetakse direktiivi 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/589, milles käsitletakse Euroopa tööturuasutuste võrgustikku (EURESe võrgustik), töötajate juurdepääsu liikuvusteenustele ja tööturgude edasist integratsiooni ning millega muudetakse määruseid (EL) nr 492/2011 ja

¹ ELT L 158, 30.4.2004, lk 77.

² ELT L 156, 5.5.2021, lk 1.

³ ELT L 141, 27.5.2011, lk 1.

⁴ ELT L 186, 11.7.2019, lk 21.

⁵ ELT L 173, 9.7.2018, lk 16.

(EL) nr 1296/2013⁶,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta direktiivi 2013/55/EL, millega muudetakse direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta ning määrust (EL) nr 1024/2012 siseturu infosüsteemi kaudu tehtava halduskoostöö kohta⁷,
- võttes arvesse nõukogu 20. aprilli 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/637, mis käsitleb koordineerimis- ja koostöömeetmeid, millega hõlbustatakse liidu esindamata kodanike konsulaarkaitset kolmandates riikides ning tunnistatakse kehtetuks otsus 95/553/EÜ⁸,
- võttes arvesse 18. juuni 2019. aasta nõukogu direktiivi (EL) 2019/997, millega kehtestatakse ELi tagasipöördumistunnistus ja tunnistatakse kehtetuks otsus 96/409/ÜVJP⁹,
- võttes arvesse komisjoni 2. juuli 2009. aasta teatist suuniste kohta direktiivi 2004/38/EÜ (mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil) ülevõtmise ja kohaldamise parandamiseks (COM (2009)0313),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määrust (EL) 2019/788 Euroopa kodanikualgatuse kohta¹⁰,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta määrust (EL) 2020/1042, milles sätestatakse COVID-19 puhangust tingitud ajutised meetmed Euroopa kodanikualgatuset käsitleva määrusega (EL) 2019/788 ettenähtud kogumis-, kontrollimis- ja läbivaatamisestappide tähtaegade kohta¹¹,
- võttes arvesse komisjoni 2. detsembri 2020. aasta teatist „Strateegia põhiõiguste harta kohaldamise tugevdamiseks ELis“ (COM(2020)0711),
- võttes arvesse komisjoni 3. detsembri 2020. aasta teatist Euroopa demokraatia tegevuskava kohta (COM(2020)0790),
- võttes arvesse komisjoni 25. novembri 2021. aasta teatist „Valimiste usaldusväarsuse kaitsmine ja demokraatliku osaluse edendamine“ (COM(2021)0730),
- võttes arvesse 15. detsembri 2020. aasta komisjoni aruannet „2020. aasta aruanne ELi kodakondsuse kohta – Kodanike võimestamine ja nende õiguste kaitsmine“ (COM(2020)0730),
- võttes arvesse komisjoni 15. detsembri 2020. aasta aruannet (esitatud ELi toimimise lepingu artikli 25 kohaselt) „ELi kodakondsuse tugevdamiseks aastatel 2016–2020 tehtud edusammud“ (COM(2020)0731),

⁶ ELT L 107, 22.4.2016, lk 1.

⁷ ELT L 354, 28.12.2013, lk 132.

⁸ ELT L 106, 24.4.2015, lk 1.

⁹ ELT L 163, 20.6.2019, lk 1.

¹⁰ ELT L 130, 17.5.2019, lk 55.

¹¹ ELT L 231, 17.7.2020, lk 7.

- võttes arvesse oma 14. veebruari 2023. aasta seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel (uuesti sõnastatud)¹²,
- võttes arvesse oma 14. veebruari 2023. aasta seisukohta ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu direktiiv, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida liikmesriigi kohalikel valimistel (uuesti sõnastatud)¹³,
- võttes arvesse oma 12. veebruari 2019. aasta resolutsiooni aluslepingute nende sätete rakendamise kohta, mis käsitlevad ELi kodakondsust¹⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 9. märtsi 2022. aasta resolutsiooni ettepanekutega komisjonile investeringute eest kodakondsuse ja residentsuse andmise kavade kohta¹⁵,
- võttes arvesse oma 10. märtsi 2022. aasta resolutsiooni ELi kodakondsuse 2020. aasta aruande kohta – Kodanike võimestamine ja nende õiguste kaitsmine¹⁶,
- võttes arvesse oma 13. juuni 2023. aasta resolutsiooni Euroopa kodanikualgatust käsitlevate määruste rakendamise kohta¹⁷,
- võttes arvesse oma 14. septembri 2023. aasta resolutsiooni parlamentarismi, Euroopa kodakondsuse ja demokraatia kohta¹⁸,
- võttes arvesse oma 7. juuli 2021. aasta resolutsiooni kodanikega peetavate dialoogide ja kodanike osalemise kohta ELi otsustusprotsessis¹⁹,
- võtta arvesse oma 9. märtsi 2022. aasta resolutsiooni kodanike kaasamise kohta: petitsiooniõigus, õigus esitada kaebus Euroopa Ombudsmanile ja Euroopa kodanikualgatus²⁰,
- võttes arvesse oma 15. märtsi 2017. aasta resolutsioon ELi kodanike liikumis- ja töötamisvabaduse takistuste kohta siseturul²¹,
- võttes arvesse Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti 2023. aasta aruannet põhiõiguste kohta,
- võttes arvesse aruannet Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemuste kohta,
- võttes arvesse Eurobaromeetri kiiruuringu 485/2020 ja Eurobaromeetri

¹² ELT C 283, 11.8.2023, lk 76.

¹³ ELT C 283, 11.8.2023, lk 100.

¹⁴ ELT C 449, 23.12.2020, lk 6.

¹⁵ ELT C 347, 9.9.2022, lk 97.

¹⁶ ELT C 347, 9.9.2022, lk 202.

¹⁷ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0230.

¹⁸ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0330.

¹⁹ ELT C 99, 1.3.2022, lk 96.

²⁰ ELT C 347, 9.9.2022, lk 110.

²¹ ELT C 263, 25.7.2018, lk 98.

standarduuringu 99/2023 tulemusi,

- võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 lõike 1 punkti e ja 3. lisa,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamust,
 - võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit (A9-0000/2023),
- A. arvestades, et ELi kodakondsus kehtestati 1993. aastal Maastrichti lepingu jõustumisega; arvestades, et sellest ajast on möödunud kolmkümmend aastat ning toimunud on suured sotsiaalsed, digitaalsed, majanduslikud ja poliitilised muutused;
 - B. arvestades, et kodakondsus on ainulaadne konstruktsioon, mis peegeldab ELi kodanike ühist demokraatlikku identiteeti ja ei ole veel saavutanud oma täielikku potentsiaali;
 - C. arvestades, et ELi kodanikel puudub piisav teadlikkus, teadmised ja arusaam ELi kodakondsusest tulenevatest õigustest ja vabadustest; arvestades, et ELi kodakondsuse praktilises kasutamises on endiselt olulisi puudujääke, millest osa on tingitud ELi õigusaktide ebaühtlasest rakendamisest liikmesriikides;
 - D. arvestades, et ELi kodakondsust käsitleva 2020. aasta avaliku konsultatsiooni tulemused näitasid, et üle 60 % osalenutest ei pidanud end oma ELi kodakondsusega seotud õigustest hästi informeerituks²²;
 - E. arvestades, et lisaks digitaalsele revolutsioonile ning sellega seotud sotsiaalsetele ja majanduslikele muutustele on kodanikud seisnud silmitsi enneolematute probleemidega, mis on tingitud COVID-19 pandeemiast;
 - F. arvestades, et olemasolevate õiguste koondamine, konsolideerimine ja läbivaatamine ning uute õiguste loomine hõlbustaks ELi kodakondsusest tulenevate õiguste ja vabaduste paremat kasutamist;
 - G. arvestades, et Euroopa tuleviku konverentsi järeldused sisaldavad ettepanekuid ja meetmeid, mis kajastavad Euroopa institutsioonide ja ELi kodanike vahelist kokkulepet ELi kodakondsuse tugevdamiseks;
 - H. arvestades, et olemasolevad takistused kodakondsusega seotud õiguste kasutamisel tekitavad ebavõrdsust ja diskrimineerimist kodanike, eelkõige liikuvate kodanike ning haavatavate ja tõrjutud rühmade, näiteks eakate ja kodutute seas;
 - I. arvestades, et peaaegu 87 miljonit ELi kodanikku on mingisuguse puudega²³, neil on raskusi oma kodakondsusega seotud õiguste kasutamisega ning et sellised raskused toovad mõnikord kaasa nende vaba liikumise ja elukoha õiguse otsese äravõtmise ning

²² Euroopa Komisjon, „EU Citizenship 2020 – Final Report: Results of the Public Consultation on EU Citizenship Rights 2020“ (ELi kodakondsust käsitlev 2020. aasta lõpparuanne: ELi kodakondsusega seotud õigusi käsitleva 2020. aasta avaliku konsultatsiooni tulemused), detsember 2020.

²³ Andmed: sissetulekuid ja elamistingimusi käsitlev ELi statistika ja ELi tööjõu uuring; Grammenos, S. ja Priestley, M., „Europe 2020 data and people with disabilities – tables“ (Strateegia „Euroopa 2020“ andmed ja puuetega inimesed – tabelid). Eurostat, 2020.

poliitiliste õiguste kasutamise piirangud;

Sissejuhatus

1. on seisukohal, et ELi kodakondsus hõlmab jagatud ja ühist Euroopa demokraatlikku identiteeti ning sellega seotud konkreetseid õigusi ja vabadusi ning et selliste õiguste kasutamine tugevdab kodanike sidet ELiga ja selle demokraatlikku legitiimsust ning annab neile täiendavaid õigusi;
2. juhib tähelepanu sellele, et ELi kodakondsuse ülesehitamisel tuleb liikuda edasi, et vastata 21. sajandi vajadustele ning hakkama saada uute probleemide ning globaliseerumisest ja uutest tehnoloogiatest tuleneva keerukusega; rõhutab kasvava digilõhe negatiivset mõju kodakondsusega seotud õiguste teostamisele, kuna see jätab osa elanikkonnast Euroopa projektist eemale;
3. tuletab meelde, et Euroopa tuleviku konverents on rõhutanud ELi kodakondsuse tugevdamise tähtsust, mainides oma järeldustes, et ELi kodakondsuse põhikiri oleks kasulik vahend ELi põhimõtete ja väärtuste konkreetsemaks muutmiseks; tuletab meelde, et Euroopa Parlament nõudis sellise põhikirja loomist oma 12. veebruari 2019. aasta resolutsioonis aluslepingute nende sätete rakendamise kohta, mis käsitlevad ELi kodakondsust, ja oma 10. märtsi 2022. aasta resolutsioonis 2020. aasta ELi kodakondsuse ning kodanike võimendamise ja nende õiguste kaitsmise aruande kohta;
4. avaldab kahetsust, et komisjon ei maininud oma teatises, mis järgnes Euroopa tuleviku konverentsile, konkreetset ELi kodakondsuse tugevdamist ja võimalikke viise selle saavutamiseks²⁴; tuletab meelde, et nõukogu näitas valmisolekut tugevdada kodakondsust oma tehnilises hinnangus, mille ta avaldas seoses Euroopa tuleviku konverentsiga;
5. tuletab meelde, et komisjon avaldab enne aasta lõppu 2023. aasta ELi kodakondsuse aruande, ja eeldab, et selles tehakse ettepanekuid uute algatuste kohta ELi kodakondsuse tugevdamiseks; avaldab kahetsust, et seekord on komisjon otsustanud avaldada üleskutse tõendite esitamiseks, mitte avalikule konsultatsioonile nagu varasematel aastatel; väljendab muret, et aruanne võib seetõttu olla koostatud vananenud andmete põhjal ning et tõendite esitamise kutse tulemused, mis ei sisalda põhjalikku ülevaadet viimastest arengutest ja rakendusega seotud lünkadest, võivad tähendada, et aruanne ei kajasta praegust olukorda;

ELi kodakondsusega seotud probleemid

6. tunneb muret konkreetsete raskuste pärast, mis takistavad ELi kodakondsusest tulenevate õiguste ja vabaduste täielikku kasutamist;

Poliitilised õigused

7. peab kahetsusväärseks, et liikuvad kodanikud kasutavad oma elukohaliikmesriigis vähem oma hääleõigust ja õigust kandideerida Euroopa Parlamendi ja kohalike omavalitsuste valimistel, mille põhjuseks on muu hulgas ebapiisav teave,

²⁴ Komisjoni 17. juuni 2022. aasta teatis „Euroopa tuleviku konverents. Visioonist reaalsuseks“ (COM(2022)0404).

keelebarjäärid, raskused valimisteks registreerimisel ja mittekodanikest kandidaatide vähene edukus;

8. on väga mures teatud liikmesriikide praktika pärast, millega jäetakse nende kodanikud, kes elavad välismaal, ilma õigusest hääletada riiklikel parlamendivalimistel, mis toob kaasa nende tõrjutuse poliitilisest elust nii nende päritoluriigis kui ka nende elukohariigis;

Liikumis- ja elukohavabadus

9. on mures selle pärast, et liikuvaid kodanikke koheldakse nende elukohaliikmesriikides sotsiaalsetele ja institutsionaalsetele hüvedele juurdepääsu andmisel erinevalt nende liikmesriikide kodanikest;

Konsulaarkaitse

10. on mures puuduste pärast konsulaarkaitse direktiivi rakendamisel ja liikmesriikide konsulaarvõrkude toimimises, märkides, et need on pärast Ühendkuningriigi EList lahkumist suurenenud; taunib sellega seoses asjaolu, et ELi kodanikel on piiratud juurdepääs konsulaarkaitsele ja -abile mõnes kolmandas riigis;
11. juhib tähelepanu sellele, et on esinenud juhtumeid, kus kaks inimest, kes on kahe eri liikmesriigi kodanikud, ei ole saanud täita teatud formaalsusi, näiteks abielluda ühe liikmesriigi konsulaaresinduses, isegi kui teisel liikmesriigil ei ole ühtegi konsulaaresindust selles riigis;

Diskrimineerimine

12. on seisukohal, et liikmesriikide kodakondsuse omandamist ja kaotamist käsitlevate eeskirjade ebaühtlus on põhjustanud erinevusi ELi kodakondsuse omandamise ja kaotamise küsimuses ning et need erinevused on mõnel juhul viinud ELi põhimõtete ja väärtuste rikkumiseni;
13. kutsub liikmesriike üles kohaldama ühetaolist kohtupraktikat kolmandate riikide kodanike tuletatud elamisõiguse omandamise küsimuses, kui kodanike alaealsed ülalpeetavad on ELi kodanikud;

Soovitused

14. kutsub liikmesriike üles rakendama täielikult olemasolevaid direktiive liikuvate kodanike õiguste kohta ning kordab oma üleskutset laiendada liikuvate kodanike õigusi riiklikele ja piirkondlikele valimistele;
15. kutsub liikmesriike üles tagama oma väljarännanud kodanike õigust hääletada oma päritoluriigis, kui seda õigust tunnistatakse, kõrvaldades bürokraatlikud takistused, mis takistavad selle õiguse kasutamist ja muudavad selle mõnikord võimatuks;
16. kutsub komisjoni üles võtma vastu uue teatise, et selgitada teatud põhimõisteid, mis sisalduvad direktiivis 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil, et anda liikmesriikidele ajakohastatud suunised, mis võiksid aidata kaasa direktiivi

rakendamisele riiklikul tasandil, millest saaksid kasu ELi kodanikud ja nende pereliikmed;

17. kutsub ELi üles edendama siduva Euroopa digitaalõiguste harta, sealhulgas digitaalse kodakondsuse seotud õiguste vastuvõtmist, tuginedes Euroopa digitaalõiguste deklaratsioonile ja digikümnendi põhimõtetele;
18. kutsub komisjoni üles esitama viivitamata ettepaneku konsulaarkaitse direktiivi ajakohastamiseks ja parandamiseks, sealhulgas andes ELi delegatsioonidele aktiivsema rolli alaesindatud kodanike abistamisel;
19. kutsub liikmesriike üles lõpetama investoritele elamisloa andmise kava programmid ja investeerimiskavad ning muud sarnased riiklikud kavad, mis viivad kodakondsuse omandamiseni ja hõlmavad ELi kodakondsuse otsest või kaudset müüki, kuna need õõnestavad ELi kodakondsuse kontseptsiooni ning rikuvad ELi põhimõtteid ja väärtusi;
20. kutsub liikmesriike üles investeerima koolide õppekavade kohandamisse, et õpetada Euroopa ja Euroopa Liidu ajalugu, suurendamaks teadlikkust eurooplaseks ja ELi kodanikuks olemise lisaväärtusest;
21. kutsub komisjoni üles töötama välja kodanikele, eeskätt noortele suunatud avalikke konsultatsioone, et suurendada kodanike osalust; kutsub sellega seoses komisjoni üles parandama veelgi portaali „Avaldage arvamust!“;
22. kutsub üles looma kõigi ELi osalusvahendite jaoks ühtset kontaktpunkti ja selliste vahendite tõhususe suurendamist, eelkõige tagades, et need aitavad kaasa Euroopa tegevuskava koostamisele ning et otsustusprotsessiga tugevdatakse ka esindusdemokraatiat;
23. kordab vajadust koostada ELi toimimise lepingu artikli 25 alusel ELi kodakondsuse põhikirja, mis koondaks ja ajakohastaks olemasolevaid kodakondsusega seotud õiguseid ning kehtestaks uued õigused; tuletab meelde, et nii ELi kodakondsuse põhikirja koostamine kui ka uute õiguste ajakohastamine ja loomine peaks toimuma aluslepingute raames;
24. nõuab, et ELi kodakondsuse põhikirja lisataks horisontaalne mittediskrimineerimise klausel, mis tagaks võrdsuse täiendava kaitse kodakondsusega seotud õiguste kasutamisel, et võidelda diskrimineerimisega ja kaitsta kodanikke, eelkõige inimesi, keda ähvardab digitaalne tõrjutus, puuetega inimesi ning haavatavate ja tõrjutud rühmade liikmeid, näiteks kodutuid;
25. kutsub komisjoni üles korraldama teadlikkuse tõstmise kampaaniaid seoses ELi kodakondsuse põhikirjaga ja eraldama ELi kodakondsuse jaoks rohkem vahendeid; rõhutab, et tänu digitaalsele ja tehnoloogilisele revolutsioonile on kodanikest saanud meie demokraatlike süsteemide tõelised tugisambad ja kaitsjad;
26. kutsub komisjoni üles võtma neid ettepanekuid arvesse eelseisvas 2023. aasta ELi kodakondsuse aruandes ja võtma vajalikke meetmeid nende rakendamiseks ELi toimimise lepingu artikli 25 kohase menetluse alusel;
27. kordab oma üleskutset kutsuda kokku konventsioon aluslepingute läbivaatamiseks, nagu

on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 48; on veendunud, et konventsiooniga tuleks hoolikalt hinnata, kuidas tugevdada ELi kodakondsust lisaks kehtivatele aluslepingutele veelgi;

o

o o

28. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.